

ASGP
AKADEMİK SOSYAL GÜVENLİK PLATFORMU

ALMAN BAKIM SİĞORTASI:

EVDE SAĞLANAN YARDIMLAR

DOÇ. DR. SEVİL DOĞAN

Bildiri İçeriği

I. Bakım Sigortası İhtiyacının Nedenleri

II. Uzun Vadeli Bakım (Long Term Care)

III. Model Örneği Olarak Alman Sosyal Bakım Sigortasının Esasları

IV. Alman Sosyal Bakım Sigortası Temelinde Evde Sağlanan Yardımlar

BAKIM SİGORTASINA NEDEN İHTİYAÇ VAR?

A. DEMOGRAFİK DEĞİŞİM

- Yaşam süresinin uzaması ile nüfusun yaşlanması
- Doğum oranlarının gerilemesi
- Aile yapısının değişmesi; kalabalık ailelerden çekirdek aile/çocuksuz aile yapısına geçiş
- Küresel yaşlanma süreci olarak adlandırılan "demografik dönüşüm" evresinde olan Türkiye'de, çocuk ve genç nüfus oranı hızla azalırken, yaşlı nüfus oranı ise hızla artış göstermektedir. Türkiye son on yılda doğurganlık hızındaki yıkıcı azalması, "çok yaşlı ülkeler" sınıfına taşımıştır.
- Yaşlı nüfus olarak kabul edilen 65 ve daha yukarı yaştaki nüfus, 2019 yılında 7 milyon 550 bin 727 kişi iken son beş yılda %20,7 artarak 2024 yılında 9 milyon 112 bin 298 kişi oldu. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2019 yılında %9,1 iken, 2024 yılında %10,6'ya yükselmiştir. TÜİK nüfus projeksiyonlarına göre yaşlı nüfus oranının 2030 yılında %13,5, 2040 yılında %17,9, 2060 yılında %27,0, 2080 yılında %33,4 ve 2100 yılında %33,6 olacağı öngörülmektedir.

BAKIM SİGORTASINA NEDEN İHTİYAÇ VAR?

B. TOPLUMDAKİ GELENEKSEL ROLLERİN DEĞİŞİMİ

- Geleneksel modelde bakım veren kadındır.
- Toplumsal cinsiyet yargılarının temeli, kadın bedeni üzerinden tanımlanıp doğurganlığın ön plana çıkarılması ve ev işlerinin yüklenicisi konumun getirilmesidir. Bu roller, toplum kurgusunda emeği karşılığı para kazanan olarak erkeği; üretim ağlarının dışına iterek aile sınırları içinde, mübadele değeri olmayan, ücretsiz iş/ücretsiz emek veren olarak kadını konumlandırmıştır.
- Kadınların çalışma hayatını içerisinde yer alması ile birlikte kalabalık ailelerde toplumsal olarak kadınların üstlenmesiyle sonuçlanan bakım ihtiyacının kim tarafından yerine getirileceği sorununu da ortaya çıkarmıştır.
- Bakım yükümlülüklerine ilişkin kalıplaşmış rollerin kadınlar tarafından da içselleştirilmesiyle birlikte istihdam piyasasında kadın yer alıyor olsa da bu yönde bir ihtiyacın karşılanması talebinde kadının istihdamdan ayrılması ile sonuçlanabilmektedir.

BAKIM SİGORTASINA NEDEN İHTİYAÇ VAR?

C. BAKIM MALİYETLERİNİN YÜKSELMESİ

- Bakım maliyetlerinin giderek yükselmesi ile özellikle bakım ihtiyaçlığının yoğun olduğu yaşlılık döneminin finansmanı arasındaki uçurum derinleşmektedir.
- Yaşlı kimseler, sosyal güvenlik sistemlerinde bir yük olarak görülmektedir.
- Çoğu zaman sosyal güvenlik sistemlerinde 40 yıl ve üzerinde primini ödemiş ve vergi borcunu aksatmadan ödemiş sigortalıların bakıma muhtaç hale gelmeleri halinde yaşlılık aylıklarının da yetersiz kalmasıyla sosyal güvenlik sistemi tarafından yeterince korunamama sorunu gündeme gelmiştir.

BAKIM SİGORTASINA NEDEN İHTİYAÇ VAR?

D. YAŞLI BAKIMINDA KURUM BAKIMININ DEZAVANTAJLI YÖNLERİNİN OLMASI

- Kurum bakımında rastlanan yaşlı ihmali ve istismarı gibi sorunlar, yaşlıların kurumlarda kendilerini aile ve toplumdan izole edilmiş hissetmeleri, yaşam boyu alışmış oldukları evlerinden ve sosyal evrelerinden ayrılmalarının beraberinde getirdiği psikolojik sorunlar vb. gibi nedenlerden ötürü, evde bakımın yaşlıların mutluluğu ve yaşam kalitesi açısından daha olumlu olduğu düşünülmeye başlanmıştır. Bu yöndeki anlayış değişikliği, evde bakımın yaygınlaşmasına yol açmıştır.
- TÜİK Aile Yapısı Araştırması 2021 verileri, evde bakım tercihinin ön planda olduğunu göstermektedir. Bu araştırma her ne kadar yaşlı bireylerin tercihleri ile ilgili de olsa bakıma muhtaçlık durumunun daha geniş kapsamlı olduğu düşünüldüğünde ihtiyacın daha fazla olduğu varsayımında bulunulabilecektir.
- Bireylerin (+15 yaş) kendilerine bakamayacak kadar yaşlandıklarında nasıl yaşamayı tercih ettikleri incelendiğinde, %30,7'si evde bakım hizmeti almayı, %27,5'i çocuklarının yanında kalmayı, %15,0'i ise huzurevi/bakımevine gitmeyi istediğini belirtmiştir.
- Yaşlı bireylerin (65 ve daha yukarı yaştaki kişilerin) kendilerine bakamayacak kadar yaşlandıklarında nasıl yaşamayı tercih ettikleri incelendiğinde, %46,0'sı çocuklarının yanında kalmayı, %31,6'ı evde bakım hizmeti almayı, %10,3'ü ise huzurevi/bakımevine gitmeyi istediğini belirttiği görülmektedir.

GÖRÜNMEZ SOSYAL REFAH PLANI OLARAK UZUN VADELİ BAKIM (Long Term Care)

- ‘*Uzun vadeli bakım (long term care)*’ , bakım ihtiyacı olan kişilerin bakım ihtiyaçlarının tıbbi ve tıbbi olmayan yollarla karşılanmasını ifade eder.
- Uzun vadeli bakım, uzun bir süre boyunca zihinsel veya fiziksel kırılganlık ya da engellilik nedeniyle günlük yaşam aktivitelerinde yardıma bağımlı, bakıma ihtiyaç duyan kişilere yönelik hizmet ve yardımlar bu kapsamda olup genellikle tamamen veya kısmen yasal sosyal koruma sistemi aracılığıyla finanse edilen birtakım mali desteklerin yanı sıra sosyal destekler ile bakım hizmetlerinin bütünü olarak anlaşılmaktadır.
- **Niçin ‘görünmez sosyal refah planı’?**
 - Çoğu Avrupa ülkesinde, uzun süreli bakım hizmetlerinin sağlanması ve bunun finansmanı, iç içe geçmiş sağlık ve sosyal bakımın hizmetlerinden oluşur.
 - Uzun vadeli bakıma ilişkin sosyal haklar hala sosyal koruma sistemleri için yalnızca bir yan sorun olarak görülmekte; uzun vadeli bakımın yerine getirilmesi, başta kadınlar olmak üzere genellikle akrabalar tarafından sağlanan ücretsiz ‘görünmez’ bakıma dayanmaktadır.

Başlık

AVRUPA SOSYAL HAKLAR SÜTUNU (M.18); Herkesin, özellikle evde bakım ve toplum temelli bakım hizmetleri olmak üzere, uygun fiyatlı ve kaliteli uzun süreli bakım hizmetlerine erişim hakkı vardır.”

Avrupa Bakım Stratejisi

Komisyon, Üye Devletlerin AB'de bakımı herkes için daha ulaşılabilir, erişilebilir ve daha kaliteli hale getirmek amacıyla **ulusal eylem planları hazırlamalarını önermektedir; örneğin:**

- ✓ Uzun vadeli bakımın **zamanında, kapsamlı ve uygun fiyatlı** olmasını sağlayarak , uzun vadeli bakıma ihtiyaç duyan kişilerin makul bir yaşam standardına sahip olmasını sağlamak;
- ✓ **Profesyonel uzun vadeli bakım hizmetlerinin (evde bakım, toplum temelli bakım ve huzurevi bakımı) teklifini ve karışımını** artırmak , uzun vadeli bakıma erişimdeki bölgesel boşlukları kapatmak, bakım hizmetlerinin sunumunda erişilebilir dijital çözümler sunmak ve uzun vadeli bakım hizmetlerinin ve tesislerinin engelli kişiler için **erişilebilir olmasını sağlamak;**
- ✓ Uzun dönemli bakım sağlayıcıları için **yüksek kaliteli kriterler ve standartların** sağlanması;
- ✓ Çoğunlukla kadınlardan ve bakım alanların akrabalarından oluşan **gayri resmi bakıcıları eğitim, danışmanlık, psikolojik ve mali destek yoluyla desteklemek ; ve**
- ✓ AB fonları da dahil olmak üzere uzun vadeli bakım için **yeterli ve sürdürülebilir finansmanın** harekete geçirilmesi .

BAKIM İHTİYACINDA EVDE BAKIMIN TERCİH EDİLMESİ

- Uzun vadeli bakıma ilişkin sosyal politikalarda aile bakımını da kapsayan evde bakım hizmetlerinin geliştirildiği ve kurum bakımına nazaran tercih edildiği gözlemlenmektedir.
- Evde bakım, bakıma muhtaç kişilere ve onların bakımını üstlenen aile bireyleri ya da profesyonel bakıcılara destek olmak için, genellikle bakım ihtiyacı içerisindeki kişilerin evlerinde sunulan, tıbbi bakımı da kapsayabilen sosyal bakım hizmetidir.
- Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan bir tanıma göre; evde bakım hizmetleri, bireyin sağlığını korumak, yükseltmek, yeniden sağlığına kavuşturmak amacıyla sağlık ve sosyal hizmetlerin profesyonel düzeyde veya aile bireyleri tarafından, bireyin kendi evinde veya yaşadığı ortamda sunulmasıdır. Evde bakım hizmetlerinin amacı, gerek sağlık gerek sosyal hizmetleri içine alan geniş bir yelpazede, bireyin gereksinimleri doğrultusunda, yaşam kalitesini yükseltmek, bakıma muhtaçlığını en aza indirmek ve aynı zamanda toplumsal saygınlığını korumasını sağlamaktır.
- Evde bakım, bakıma muhtaç kişilerin ihtiyaçlarını karşılarken politikanın bir ayağını da aile bakıcılarının çalışma yaşamında güçlendirilmesi oluşturur.
- Ücretsiz bakım ile ücretli istihdamı birleştirmede aile bakıcılarını destekleyen çeşitli bakım izni planları da geliştirilmiştir. Bu sistemler, genellikle izin düzenlemeleri ve çalışma zamanını esnek bir şekilde düzenleme olanağı, kayıt dışı bakıcıları bir yandan çalışırken diğer yandan iş ve bakımı daha iyi dengelemeleri için desteklemek üzerine kurulu sistemlerdir.
- *2019/1158 SAYILI EBEVEYNLER VE BAKIM VERENLER İÇİN İŞ-YAŞAM DENGESİNE İLİŞKİN AVRUPA PARLAMENTOSU VE KONSEY DİREKTİFİ*

EVDE BAKIMIN KAPSAMI

✓ SAĞLIK BAKIMI

- Hastalık nedeniyle ortaya çıkan bakım ihtiyacının giderilmesini hedeflemektedir.
- Profesyonel kişiler tarafından yerine getirilir.
- Hemşireler, hasta bakıcıları, fizyoterapistler ve psikoterapistler...

✓ SOSYAL BAKIM

- Bakıma muhtaç kişilerin bakım ihtiyaçları sebebiyle yerine getirmekte zorlandıkları öz-bakım ve ev işleri ya da ev dışında sosyal yaşama katılmaya ilişkin tüm faaliyetler için verilen sosyal destek hizmetleridir.
- Sosyal hizmet uzmanları gibi profesyonellerin yanı sıra aile bakıcıları tarafından da yerine getirilebilir.

MODEL ÖRNEĞİ OLARAK ALMAN SOSYAL BAKIM SİGORTASININ ESASLARI

- Alman sosyal güvenlik sisteminde beşinci sütun olarak kanunlaşmıştır (SGB XI)
- Alman Sosyal Bakım Sigortası (Soziale Pflegeversicherung) (Aile sigortası özelliği de göstermekte)
- Alman Sosyal Bakım Sigortasının amacı, bakım ihtiyacının ağırlığı nedeniyle dayanışmaya dayalı desteğe ihtiyaç duyan bakıma muhtaç kişilere yardım sağlamaktır (SGB XI §1 (4)).
- Alman bakım sisteminin odak noktası, evde bakım ve aile bakımıdır. Evde bakım hizmetleri sadece bakıma muhtaç sigortalının evinde değil, ailesinin ya da yakınlarının ev ortamında verilebilir ya da Almanya’da yaygın olan yaşlılar yurdunda (*Altenwohnheim*) da sunulabilmektedir.
- Aile bakımı aile bakıcısı tarafından yerine getirilir. Bakıma muhtaç bir yada birden fazla kişinin bakımını üstlenen, bakımı kazanç sağlama amacıyla yapmayan, bakımı ev ortamında gerçekleştiren kişi, aile bakıcısıdır (SGB XI §19)
- . Aile bakıcısı olmayan bakıma muhtaç kişiler için de evde bakımda aynı yardımlar öngörülmüştür.
- SGB XI § 4te bakım sigortasından sağlanacak yardımların türü ve kapsamı belirlenmiştir.
- Sosyal Bakım Sigortası, Bakım Sigortası Fonu tarafından organize edilir. (SGB XI § 46)
- Sosyal bakım sigortasının örgütlenmesi hastalık sigortası bünyesinde gerçekleşir. Görevler, Hastalık Sigortası Fonu tarafından yerine getirilmektedir.

BAKIM SİGORTASININ ÖZNESİ: BAKIMA MUHTAÇ SİGORTALI (PFLEGEBEDÜRFTIGKEIT)

- Bakım sigortasından faydalanabilmek için bakıma muhtaç sigortalı olmak gerekir. Bedensel, ruhsal veya psikolojik bir hastalık ya da engellilik durumu nedeniyle, günlük hayat akışı içinde sürekli tekrarlanan ve süreklilik arz eden ihtiyaçların en azından altı aylık bir süre içerisinde önemli ölçüde yerine getiremeyen veya neredeyse hiç yerine getirmeyen kişiler, bakıma muhtaçtır. ((SGB XI § 14 (1))
- Bakıma muhtaçlık, yaşlılık, engellilik, hastalık, kaza sonucu ortaya çıkabilir, bakıma muhtaçlık olgusunun hangi sebeple ortaya çıktığının önemi bulunmamaktadır.
- Akut bakım ihtiyacı
- Bakıma muhtaçlığın göstergeleri; Sağlıkla ilgili olarak bağımsızlığı olma veya yetenek bozuklukları, öz bakımın yapılamaması, hareket, bilişsel, davranış kalıpları ve iletişimsel becerilerde bozukluk, psikolojik problemler...
- Bakıma muhtaç sigortalının bakım seviyeleri;
 - *Bakım Seviyesi I; Bağımsızlık ve yeteneklerde düşük bozukluk (Toplam puan aralığı 12.5-27)*
 - *Bakım Seviyesi II; Bağımsızlık ve yeteneklerde önemli bozukluklar (Toplam puan aralığı 27-47.5)*
 - *Bakım Seviyesi III; Bağımsızlık ve yeteneklerde ciddi bozukluklar (Toplam puan aralığı 47.5-70)*
 - *Bakım Seviyesi IV; Bağımsızlık ve yeteneklerde çok ciddi bozukluklar (Toplam Puan aralığı 70-90)*
 - *Bakım Seviyesi V; Bağımsızlık ve yeteneklerde çok ciddi bozukluklar ve bakımın gerçekleştirilmesi için önemli gereksinimler (Toplam Puan aralığı 90-100)*
- Bakım seviyesi I bakıma muhtaçlık seviyesi düşük olduğu için yapılan yardımlar hem düşük olup hem de bu sigortalının tüm evde bakım yardımından faydalanması mümkün değildir.

Bakım Sigortasının Kişi Bakımından Uygulanması

Hastalık sigortası kapsamındaki herkes, bakım sigortası kapsamındadır (Alman toplumunun %90'ı).

Bireyin zorunlu hastalık sigortası veya isteğe bağlı olarak hastalık sigortasıyla bu riske karşı güvence altına alınmış olmasının herhangi bir önemi bulunmamaktadır.

- Hastalık sigortası kapsamında olanlar
- İşsiz ya da 18 yaş altı hastalık sigortalıları
- İsteğe bağlı sigortalılar
- Özel hastalık sigortası tercih edenler özel bakım sigortası yaptırmakla yükümlüdür.
- Aile sigortalısı olarak sosyal bakım sigortasından faydalananlar (SGB § 25)

Aile sigortası hükmüyle sigortalının eşi, hayat arkadaşı (partner), çocukları, torunları, üvey çocukları ve evlatlık çocukları da şartları sağlaması halinde bakım sigortasından prim ödemeksizin faydalanabilmektedir.

Ancak şu şartları taşımalıdır.

- a. İkametgahının Almanya'da olması,
- b. Zorunlu sigorta kapsamında olmaması (SGB § 20)
- c. Tam zamanlı mesleki faaliyetinin olmaması
- d. Aylık referans tutarının yedide birine göre belirlenen düzenli toplam geliri aşmaması gerekir.

Çocuklar 18 yaşına kadar, ancak işsizlerse 23; eğitim görüyorsa ya da gönüllü hizmet yürütüyorsa 25; bedensel, zihinsel veya ruhsal engellilik nedeniyle kendi geçimlerini sağlayamayacak durumda iseler yaş sınırı olmaksızın yararlanabilirler.

ALMAN SOSYAL BAKIM SİGORTASININ ESASLARI

Yazınızı buraya ekleyebilirsiniz

BAKIM SİGORTASI PRİM ORANI

- Sigortalının prime esas kazancının %3.4ü (SGB §55)
- Sigortalının çocuğu yoksa prim oranı farklılaşmakta; çocuksuz sigortalılar daha fazla prim ödemektedir. SGB §55 (3) uyarınca, 23 yaşından büyük ve çocuğu olmayan sigortalılar, %0.6 oranında yükseltilerek prim ödemekle yükümlüdür.
- Çocuklu sigortalılar için, ilgili çocuğun 25 yaşına ulaşacağı ayın sonuna kadar 0.25 oranında indirim yapılarak azaltılır.
- İşçiler için, bu primlerin yarısı işçi yarısı işveren tarafından ödenir. Çocuksuz ve 23 yaşından büyük sigortalılar için yükseltilmiş primleri kendileri ödemekle yükümlüdür.

BAKIM SİGORTASINDAN YARARLANMA ŞARTLARI

1. Başvuru
 - Sigortalı, kanuni temsilcisi ya da yetkilendirdiği kişi tarafından yapılır.
 - Yardımların sunulması başvuru tarihinden itibaren geçerli olur, geçmişe dönük ödeme yapılmaz.
2. Sigortalının başvuru tarihinden önceki 10 yıl içinde en az 2 yıl boyunca SGB § 25 gereği sigortalı ya da aile sigortalısı olması aranır.
3. Yurt dışında ikamet etmeme (sadece bakım sigortalısının yurtiçinde olması halinde faydalanabilmesi söz konusu olur. Ancak SGB § 34te yapılan değişiklikle bakım sigortasından sağlanan nakdi yardımlardan AB üyesi, Avrupa Ekonomik Alanı veya İsviçrede ikamet etmekteyse süre sınırı olmaksızın yararlanmaya devam eder.)
- 4.Yardımlardan Yararlanmada Kötüniyetli Olmama (SGB § 33a)

AYAKTA TEDAVİ HİZMETİ VEREN BAKIM KURUMLARI (PFLEGEDIENSTE)

Bakıma muhtaç sigortalılara kendi evlerinde, eğitimli bir bakım çalışanın sürekli sorumluluğu altında bakım hizmeti sunan ve bağımsız olarak faaliyet gösteren kurumlar (SGB XI §71).

Bu kurumların en temel özellikleri:

1. temel bakım ve ev idaresine yardım olarak aynı hizmet sunulmasıdır. Sadece temizlik, yemek hizmeti sağlanması bu kapsamda kabul edilmemektedir.
2. kısa vadeli olmayan işgücü ve maddi kaynaklarla organize edilmiş bir yapının olmasıdır.
3. bu kapsamda sunulan aynı hizmetler, uzman personel çoğuz kez hemşireler tarafından sağlanmaktadır.

Bu üç özelliği sağlamıyorsa *pflegedienste* olarak kabul edilmez.

YATILI BAKIM HİZMETİ (PFLEGEHEIM)

Uzman bir bakım çalışanın daimi gözetimi altında tam yatılı bakım ya da kısmi yatılı bakım hizmetlerinin sunulduğu kurumlardır.

SOSYAL BAKIM SİGORTASINDA EVDE SAĞLANAN YARDIMLAR (SGB XI 36-40)

Tahdidi olarak sayılmıştır, yardımların genişletilmesi mümkün değildir.

	BAKIM SEVİYESİ I	BAKIM SEVİYESİ II	BAKIM SEVİYESİ III	BAKIM SEVİYESİ IV	BAKIM SEVİYESİ V
1. Aynı Yardımlar	X	+ (761 Euro)	+ (1432 Euro)	+ (1778 Euro)	+ (2200 Euro)
2. Nakdi Yardım (Bakım Parası) -Danışmanlık Hizm.	X İsteğe Bağlı	+ (1332 Euro)	+ (2573 Euro)	+ (3765 Euro)	+ (4947 Euro)
3. Aynı/Nakdi Yardım Kombinasyonu	X	+	+	+	+
4. Müşterek Konut Ödeneği	+	+	+	+	+
5. Bakıcının Yerine İkame Bakım Yardımı	X	+	+	+	+
6. Bakım İçin Yardımcı Araçlar	+	+	+	+	+

I. AYNİ YARDIMLAR (SGB XI § 36)

- Ayni yardımlar, bakım sigortası kapsamında ayni hizmetlerin sunulmasını kapsar.
- Ayni yardımlar bakım sigortalısının anlaşmalı olduğu hizmet sağlayıcısı kurum ve kuruluşlarca istihdam edilen bakıcılar tarafından yerine getirilir. Düzenlemede sayılan tüm ayni yardımlar, sigortalının herhangi bir ücret ödemesine gerek olmaksızın sağlanmaktadır. Ayni yardımların içinde şu hizmetler vardır:

1. *Öz bakım* (Tıbbi olmayan bakım destek ve hizmetleri, kişisel hijyenin sağlanması...)
2. *Bakımla ilgili destek önlemleri* (oryantasyon, günlük yapılandırma, iletişim, sosyal temasları sürdürme, ihtiyaç temelli günlük aktiviteler, psikososyal sorunlar ve risklerle başa çıkabilme, bilişsel aktivasyona yönelik önlemler)
3. *Ev işlerine yardım* (Evin gündelik ihtiyaçları için yardım, alışveriş, basit yemek hazırlığı, mali konular, resmi işlemlerin yürütülmesi...)
4. *Danışmanlık ziyaretleri* (İsteğe Bağlı)

- Bu kapsamda yapılacak mali yardımlara üst sınır getirilmiştir.

II. NAKDİ YARDIMLAR (SGB XI § 37)

- 'Bakım parası'
- Nakdi yardımlar ve danışmanlık ziyaretlerinden oluşur.
- Almanya'da bakım sigortasından faydalanan sigortalıların yaklaşık %70'i bakım parasından faydalanmaktadır.
- Bu nedenle bakım parasından faydalanmada bakıcının profesyonel olması aranmaz. Bununla birlikte nakdi yardımın tercih edilmesi, sigortalıların temel bakım ve ev işlerine yönelik bakım hizmetlerini kendilerinin profesyonel ya da aile bakıcısından sağlanması yükümlülüğü vardır. Bakıma muhtaç kişi bakım parasını, temel bakım, bakımla ilgili destek önlemleri ve ev idaresinde kullanmalıdır.
- Bakım parasının amaca uygun kullanılıp kullanılmadığının denetlenmesi, bakım kalitesinin seviyesinin korunabilmesi amacıyla danışmanlık ziyaretleri de bir yükümlülük olarak öngörülmüştür.
- Bakım ödeneği alan bakıma muhtaç kişiler, aşağıdaki aralıklarla kendi evlerinde danışmanlığa erişmelidir:
 - II ve III. bakım seviyeleri için altı ayda bir,
 - IV. ve V. bakım seviyeleri için üç ayda bir.
- I.bakım seviyesinde bakıma muhtaç kişilerin, altı ayda bir kendi evlerinde danışmanlığa erişme hakkına sahiptir. Bakıma muhtaç kişiler ayakta tedavi hizmetinden aynı bakım yardımı alırlarsa, altı ayda bir kendi evlerinde de danışmanlık hizmetlerinden faydalanmaları isteğe bağlıdır.

III. AYNİ YARDIM/NAKDİ YARDIM KOMBİNASYONU (SGB XI §

- 38)** Kombinasyon yardımı, bakıma muhtaçlık seviyesinin yüksek olduğu ya da bakım ihtiyacı sebebiyle spesifik bakım tekniklerine ihtiyaç duyulması ile bakıcılarının profesyonel destekle bakım yükümlülüklerinin hafifletilmesi için getirilmiştir.
- Bakıma muhtaç sigortalılar, ayni yardımların azami miktarı tüketilmemişse bakım parasından da kısmi olarak yararlanabilirler. Özellikle bakım sigortasının ihtiyaca uygun bir biçimde dizayn edilebilmesi, esnekleştirilmesi amacıyla bu yönde bir kombinasyonu da tercih edebileceklerdir. Ancak hem ayni hem de nakdi yardımlara hak kazanma koşullarının yerine getirilmiş olması gerekmektedir.
 - Kombinasyon olarak tercihte bulunulması halinde bakım parası, ayni yardımlardan yararlanma oranı kadar azaltılarak ödenir.
 - Örneğin; bakım muhtaçlık seviyesi II olan sigortalı aylık 200 Euro ayni yardımdan faydalaniyor olsun.
761 Euro azami miktar; yardımın %26sını kullanmış demektir.
Geriye kalan yardım oranı; %74
Bakım seviyesi II'de ödenecek bakım parası miktarı $1332 * \%74 = 985,68$ Euro.
 - Bakıma muhtaç kişi bu yöndeki tercihi ile altı ay boyunca bağlı kalmalıdır. Ancak sadece ayni ya da nakdi yardıma geçmek isterse bu süre ile bağlı olmaksızın değişiklik gerçekleşmektedir.

IV. MÜŞTEREK YAŞAM KONUTU ÖDENEĞİ (SGB XI § 38a)

- Yatılı bakım ile ayakta bakım arasında kalan bir barınma yöntemidir. Ortaklaşa organize edilen en az iki en çok onbir kişinin yaşadığı müşterek konutlarda yaşayan bakım seviyesi I-V arasında bakıma muhtaç sigortalılar için öngörülmüştür.
- Bu konutta yaşaması halinde ortaklaşa üstlenilen hizmetlerin finanse edilebilmesi için 214 Euro ödeme yapılmaktadır.
- Bu ödenekten faydalanabilmek için konut sakinlerinin burada ortak bakım amacıyla yaşıyor olması aranmaktadır. Ayrıca bu kimseler, 36,37, 38, 45a ve 45b Bölümleri kapsamında yardım alıyorsa bu ödenekten faydalanabileceklerdir.
- Ödenekten faydalanabilmek için hak sahibi ve konutta yaşayan diğer iki kişinin yani toplamda en az üç konut sakininin bakıma muhtaç konumda olması gerekir. Bakım seviyesi I-V arasında olmalıdır.
- Müşterek yaşam konutlarında, ortaklaşa üstlenilebilecek hizmetler, yemek, odaların temizliği, 24 saat bakımın sağlanması, ev bütçesini yönetmek, konut sakinlerinin toplantılarını organize etmek gibi hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla profesyonel bakım hizmeti sunan ayakta bakım hizmetlerinden faydalanılır; bu kişi *pflegedienst* olarak adlandırılan profesyonel hizmet sunan kişiler de olabilmektedir.
- Müşterek yaşam konutu ödeneği, bu görevliye yapılan masraf nedeniyle ödenmektedir. Her bakıma muhtaç sigortalıya 214 Euro müşterek yaşam konut ödeneği verilmemekte; ortak hizmetleri yerine getirmek üzere görevlendirilen kişi için yapılan masrafların karşılanması amacıyla sunulmaktadır.

BAKICININ YERİNE İKAME BAKIM YARDIMI (SGB XI §

39) Bu yardım aile bakımı için öngörülmüş bir yardımdır.

- Asıl bakıcının görevini hastalık, hamilelik, tatil gibi sebeplerle (sebebin ne olduğunun önemi bulunmamakta) geçici olarak yerine getiremediği durumlarda yerine başka bir, vekil bakıcının geçerek geçici süre bakım hizmetini üstlenmesi esasına dayanır. Sigortalının en az II bakım seviyesinin olması ve en az altı aydır sigortalıya evde bakım sağlanıyor olmalıdır.
- Bu yardım, bakımını kendisi organize eden bakıma muhtaç sigortalılara yönelik bir yardımdır. Sadece nakdi yardımdan faydalanan (bakım parası alan) bakıma muhtaç sigortalı için öngörülmüştür, yılda 6 haftaya kadar ödeme yapılır (1.5 aylık bakım parası). Aynı yardımdan faydalaniyorsa zaten bakıcının bakım hizmeti sunamadığı durumlarda yenisinin görevlendirilmesi esastır.
- Bakıma muhtaç sigortalı hizmet sağlayıcısından hizmeti alır, kendisi ödemeyi yapar, bakım sigortası bu ödemeyi sigortalıya öder (Masrafların geri ödenmesi esası)
- Miktarı 1612 Eurodur.
- Bakımı üstlenen kişi sigortalı ile aynı evde yaşayan biri ya da 2. dereceye kadar kan veya sıhrî hısımlı ise bu durumda ödenecek azami miktar sigortalının bakım sınıfına göre belirlenen bakım parası kadardır.

•

VI. BAKIM İÇİN YARDIMCI ARAÇLARIN SAĞLANMASI (SGB XI § 40)

- › Bakıma muhtaç sigortalının daha kaliteli bir yaşam sürmesi için öngörülmüş yardımlardır.
- Demans, Alzheimer gibi bilişsel rahatsızlıklardaki bakım gereksinimleri ile ağır engelli bir bireyin bakım gereksinimleri arasında farklılıklar bulunmaktadır. Sürekli olarak yatılı bakıma ihtiyaç duyabilecek sigortalıların gereksinimleri de birbirinden farklıdır.
- Evlerin ihtiyaca göre yeniden dizayn edilmesi (banyonun, mutfak, evin girişinin değiştirilmesi, tutunarak yürümeyi sağlayan demirlerin yerleştirilmesi gibi) desteklerin sağlanması önem taşımakta, evde bakımın konforlu hale getirilmesi hedeflenmektedir.

Bu yönde karşılamamanın koşulları;

- *Talep edilen yardım bakımı kolaylaştırmaya yönelikse;* duş seviyesinin yükseltilmesi, tutunma demirlerinin montajı, otomatik yükseltilebilecek yatakların sağlanması...
- *Talep edilen yardım sigortalının şikayetlerini hafifletebilecek mahiyette ise*
- *Bakıma muhtaç sigortalının daha bağımsız bir yaşam sürmesini sağlıyorsa;* ev içi yükselticilerin ortadan kaldırılması, tekerlekli sandalye ile hareket imkanının sağlanması, öz bakımın bakıma muhtaç sigortalı tarafından yerine getirilmesini sağlayabilecek düzenlemeler.

BAKIM İÇİN YARDIMCI ARAÇLAR

• "

YARDIMCI ARAÇLAR	KAPSAMI	YARDIMLARIN İÇERİĞİ
BAKIM SARF MALZEMELERİ	Bakım sigortası tarafından en fazla 40 Euro'ya kadar sağlanır. Sigortalı kendisi temin eder, ödemesini yapar, bakım sigortasından ödediği miktarı talep eder.	Hasta bezleri tek kullanımlık önlükler, eldivenler, dezenfektanlar...
TEKNİK YARDIMCI ARAÇLAR	bakım sigortalısının anlaşmalı olunan tedarikçilerinden ödünç olarak sağlanır. Bakıma muhtaç sigortalı bu araçları kullandıktan sonra başka bir sigortalı tarafından kullanılabilir. Her bir araç için katkı payı, azami 25 Euroyu aşmamak kaydıyla satış bedelinin %10u kadardır.	tekerlekli sandalyeler, bakım yatakları, portatif sandalyeler, acil çağrı cihazları...
YAŞAM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK YARDIMLAR	Bakıma muhtaç sigortalının bağımsız yaşamasına yardımcı olabilecek, evde bakımı önemli ölçüde kolaylaştıran veya evde bakımın devamlılığını sağlayan değişiklik ve yeniliklerin yapılmasını sağlamaktır. Önlem başına azami 4000 Euro; birden fazla bakıma muhtaç sigortalı olması durumunda azami 16000.	Ev içi basamak sisteminin kaldırılması, bakıma muhtaç sigortalıya yönelik banyo, mutfak tadilatları, ev içi hareketi kolaylaştıran mekanizmaların montajı...
DİJİTAL BAKIM UYGULAMALARI	Bakıma muhtaç sigortalı ile yakınları ve diğer bakıcılar arasında bakımla ilgili konularda etkileşim sağlayan uygulamalardır. Buna ilişkin gerekli donanımlar sigortalı tarafından karşılanır, aylık 50 Euroya kadar sigorta finansman sağlar. 2021 yılından itibaren evde bakımın bir basamağı olarak sigorta sistemi içinde yer almaktadır.	Aplikasyonlar, online uygulamalar...

BAKIM SİGORTASININ DİĞER AYAĞI

- Bakım Verenlerin İstihdam İlişkisinin Korunması ve Bakım Verilen Dönemin Sosyal Güvenliği
- *Bakım İzni Kanunu (Pflegezeitgesetz)*
- *Aile Bakım İzni Kanunu (Familienpflegezeitgesetz)*
- Bakım sigortasının tamamlayıcısıdır.
- Her iki Kanun kapsamında bakım izni alabilecek kişiler, işçiler ve aynı zamanda evde çalışanlar, bir işverene ekonomik yönden bağımlı olan işçi benzerleridir.
- İşçiler açısından sözleşmenin türü önem taşımamakta; kısmi süreli veya belirli süreli iş sözleşmesi ile çalışanlar da Kanun kapsamında bakım izni alabilecektir.
- Bakım İzni Kanununda bakım izni kullanılabilecek bakıma muhtaç ‘*yakın akraba*’ nın kimler olduğu tanımlanmıştır. §7, II’ ye göre yakın akrabalar, büyükanne ve büyükbabalar, ebeveynler, üvey ebeveynler, eşler, hayat ortakları, evlilik benzeri ilişkilerdekiler, kardeşler, kardeşlerin eşleri ve eşlerin kardeşleri, kardeşlerin hayat arkadaşları ve hayat arkadaşlarının kardeşleri, çocuklar, evlat edinilen çocuklar, eşin veya hem cins birlikteliğinin çocukları, evlat edinilenin çocukları, kayınpederler ve torunlardır.
- Çalışanın izni kullanabilmesi için bakılacak kişinin yukarıdaki gibi akut bakım ihtiyacı bulunmalı; bakıma muhtaç kişiler çalışan tarafından evde bakılmalıdır.

Başlık

KISA SÜRELİ BAKIM İZNI	UZUN SÜRELİ BAKIM İZNI	YAŞAM SONU BAKIM İZNI
- Bakım İzni Kanunu § 3'e göre, yılda on işgününe kadar olan kısa süreli izin, beklenmedik bir şekilde yakın bir akrabayı etkileyen, istisnai bir bakım durumu ortaya çıktığında yardım ve destek organize etme fırsatı sağlamaktadır. - Kısa süreli bakım izni kullanan bakıcı için, izin boyunca bakım destek parası ödenmesi öngörülmüştür. Bu ödenek bakıma muhtaç kişinin bakım sigortası ya da özel sigortadan karşılanmaktadır. Miktarı, çalışanın net ücretinin %90'ı kadardır.	- Bakım İzni Kanunu §3-4, en fazla altı ay süreyle iş sözleşmesinin askıya alınmasını öngörmekte veya işçinin haftalık çalışma sürelerinin azaltılarak kısmi süreli çalışma şeklinde iznin kullanılmasına imkân sağlamaktadır. - Evde bakmakla yükümlü olduğu bir yakınına bakım veren çalışanlar, en fazla altı ay süreyle işten ayrılma hakkına sahiptir. Bu iznin kullanılabilmesi için, - Çalışanın 15ten fazla çalışanın olduğu işyerinde çalışması - Ev ortamında bakıma muhtaç yakın akrabasının bakımını üstlenmesi -Evde bakımın başlamasından en az 10 gün evvel başvuruda bulunması aranır.	- Çalışanlar, yaşamlarının son dönemlerindeki akrabalarına destek sağlayabilmek için yukarıda sayılan izinlere ek olarak işverenden en fazla üç ay süreyle yaşam sonu bakım izni talebinde bulunabilecektir. - Bu hak, yakın akrabasının nerede bakıldığından bağımsız olarak tanınmıştır. - Örneğin, tedavi edilemeyen bir hastalık veya palyatif bakım gerektiren bir tedavinin bulunması halinde, işçinin bir sağlık raporu ile bunu ileri sürerek talep edebilmesi mümkündür.

SONUÇ

- Alman modeli sosyal bakım sigortası, bakıma muhtaçlık seviyelerine göre detaylı bir değerlendirme ve takip sistemi üzerine kurulmuştur. Bakım ihtiyacının tespitin nasıl yapılacağı objektif temeller üzerine oturtulmalı ve bu ihtiyaca uygun yasal alt yapının oluşturulması gerekmektedir.
- Finansmanı, primli rejim olmalıdır.
- Bakım sigortası modelinde evde bakım öncelikli olmalıdır. Bu yönde düzenlemeler hem bakıma muhtaç kişilerin hem aile bakıcılarının refah seviyesinin artmasına hem de devletin kurum bakımı yükünün hafiflemesini sağlayabilecektir.
- Aile bakımının devlet tarafından tanınarak bakım verenlerin hem sosyal güvenlik alanında görünür olmaları hem de bu kişilerin istihdam da kalabilmelerine yönelik haklar tanınması sistemin gerekliliğini oluşturur.
- Aile bakımının desteklenmesi için sosyal politikaların geliştirilmesi esastır. Bakıma muhtaç sigortalıların bakım ihtiyacının karşılanması, bakım sigortasından aile bakıcılarına sağlanacak yardımlar ardından sosyal güvenlik sistemi içerisinde aile bakıcılarının korunması ve son olarak iş hukukunda yapılacak düzenlemelerle bakımı üstlenen çalışma hayatındaki aile bakıcılarının iş-aile yaşamının uyumlaştırılmasına yönelik hükümlerle koordine edilmiş bir sistemin geliştirilmesi önem taşır.

Kurum Logosunu
Buraya Ekleyiniz

TEŞEKKÜRLER

sevil.dogan@bakircay.edu.tr